

Прикладом відповідності ринковим вимогам у питаннях менеджменту і маркетингу є виробничі комплекси ЗАТ «Новокраматорський машинобудівний завод», «Група «НОРД», «Група «Азовмаш» та ін. Проте таких підприємств в Україні небагато.

Особливо у складній економічній ситуації перебуває сьогодні стратегічно важлива галузь України — вугільна промисловість. Переважна більшість шахт, які перетворені в державні відкриті акціонерні товариства (ДВАТ), є збитковими.

Отже, світові економічні тенденції спрямовані нині на створення великих виробничих комплексів, транснаціональних корпорацій. У зарубіжних країнах, коли формується великий виробничий комплекс (транснаціональна корпорація), антимонопольне законодавство відступає на другий план, а на перше місце виходять інтереси держави. Це положення особливо актуальне для України.[3, с.128-129]

Список використаних джерел:

1. Буряк П. Інтегровані корпоративні структури в підприємництві України // Фінанси України. - 2003. - № 9. - С.50-61
- 2.Кавтиш О. П. Шляхи формування корпоративних утворень в економічних системах сучасності //Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 1. - С. 4 - 12.
- 3.Пасічник Т. Перспективи розвитку інтегрованих корпоративних структур // Фінанси України. - 2002. - № 12. - С. 123-131.

УДК 123.456

Лозова Г.М.,

к.е.н., доцент; доцент кафедри економічної теорії, макро- та мікроекономіки.

Чеберяко О.В.,

д.і.н., к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Цифрові гроші: нові можливості, перспективи та ризики

Актуальність наукових досліджень щодо використання цифрових грошей у грошово-кредитній сфері зумовлена інституціональними проблемами, з якими стикається суспільство в процесі розвитку інформаційної економіки та електронної комерції. Насамперед - це проблеми правового регулювання цифрових грошей, довіри, значного коливання валютного курсу, ризиків інформаційних атак, заборони з боку окремих держав, зокрема Китайської Народної Республіки, обігу електронних грошей на їх території тощо. Не дивлячись на високий розвиток фінансово-банківської системи, значна частина населення Землі через різні обставини (бідність, низький рівень доходів, необізнаність, проживання на віддалених від фінансових центрів територіях, тощо) не мають банківських рахунків, банківських карток, позбавлені можливості здійснювати електронні розрахунки, купувати товари через Інтернет. З іншого боку, значна частина користувачів банківських послуг не задоволена високою комісією, яку змушена сплачувати банкам за обслуговування електронних розрахунків, або швидкістю здійснення даних розрахунків тощо. Для багатьох жителів країн, що розвиваються і мають високу інфляцію, актуальною є проблема збереження власних заощаджень та їх інвестування з метою отримання прибутку.

Цифрові гроші (криптовалюта, англ. cryptocurrency), що створені на основі блокчейн-технології, дозволяють розв'язати зазначені вище проблеми оптимальним чином, мінімізувати витрати з боку учасників фінансово-грошової системи. На сьогоднішній день в світі існує більше 1,7 тис. віртуальних валют, понад 600 серед них є активними, а ринкова вартість 30 валют більше 1 млрд.дол.[1] Найпопулярнішими з яких є Bitcoin та Ethereum, які існують і як гроші, і як платіжні системи. Інтерес до віртуальних валют різко зріс після досягнення рівня капіталізації Bitcoin 1 млрд.дол. Якщо на момент появи перших цифрових грошей в 2008 році фінансова спільнота не сприймала їх всерйоз як гроші, то в 2017 році все більше і більше підприємств

приймають цифрові гроші в якості оплати за свої товари та послуги. Наприклад, розрахуватися цифровими грошима, зокрема Bitcoin, можна за різні товари й послуги. Дану валюту приймають такі відомі компанії, як: Dell, Microsoft, Virgin Galactic, Alza, мережа закладів харчування Pizza For Coins.com, Whole Foods, Helen's Pizza, Tesla, Apple's AppStore, навіть політичні партії у якості пожертв, зокрема The Libertarian Party тощо.[2] В Україні список компаній, що приймають цифрові гроші, а саме Bitcoin, значно вужчий, зокрема це ПриватБанк, Ukrainian iPhone Service, кав'ярня KavaLike, "Еко-лавка", деякі кафе і ресторани Києва та Одеси, окремі навчальні курси, сервіси білетів на виставки, у кіно, цирк тощо.[3,4] Через відсутність законодавчої бази, що дозволяла б приймати Bitcoin українським компаніям, такі операції можуть здійснюватися лише через ПриватБанк, який конвертує криптовалюту у гривні, щоб компанії могли звітувати про свої доходи перед податковою. Україна, за оцінками експертів, вже декілька років поспіль входить в ТОП-10 країн за кількістю користувачів Bitcoin-гаманців, тому вітчизняним підприємствам варто замислитися про запровадження відповідного сервісу електронних розрахунків для своїх клієнтів, що в свою чергу потребує певних змін у фінансовому менеджменті компаній, відкриває нові можливості для просування товарів та послуг українських компаній в умовах мережевої економіки. Цифрові гроші, на наш погляд, є однією з найбільш важливих сучасних технологій у фінансовій сфері, що забезпечить інноваційний прорив та прогрес суспільства протягом наступних десятиліть.

Справа в тому, що глобалізація економіки, інтелектуалізація праці, розвиток та поширення інформаційно-телекомунікаційних технологій призвели до віртуалізації економічних відносин та появи віртуальної економіки, нової концепції економічних відносин, основаної на використанні інформаційних технологій та мережевих систем, спрямованої на виробництво нематеріальних благ, інформації та знань, де обмін між учасниками, як правило, відбувається на основі використання електронних грошей у системі електронного бізнесу.

Як в свій час золоті та срібні монети поступово були витіснені паперовими грошима, аналогічно відбувається "цифрова революція". Цифрові гроші - це суто умовна (віртуальна) реальність і, одночасно, ключовий елемент віртуальної економіки. Платіжна система криптовалют базується на наступних принципах: децентралізації, анонімності учасників, незалежності від впливу держави, відсутності єдиного центру контролю, розпорошеності даних серед усіх учасників системи.

Цифрова платіжна система працює на основі блок-чейн технології. Для появи нових грошей мають бути згенеровані нові блоки, це процес майнінгу. Щоб в мережі з'явився новий блок потрібно згенерувати новий криптографічний підпис, за його генерацію учасник системи отримує грошову винагороду. На відміну від звичайних грошей, емісія яких фактично не обмежена і призводить до інфляції, емісія цифрових грошей наперед чітко визначена, обмежена. Як і будь-який рідкісний ресурс цифрові гроші мають свою цінність, яка зростає по мірі зростання попиту на них. Наприклад, коли Bitcoin тільки з'явилися в 2008 році їх курс дорівнював 1 дол. США = 1309,03 Bitcoin. Курс на 18 червня 2017 року становив 2724 дол. США = 1 Bitcoin.[5] У порівнянні з 2016 роком вартість Bitcoin зросла майже на 80%. Ринкова капіталізація Bitcoin наразі сягнула вже \$52,5 млрд. [6]

Які ризики несуть у собі цифрові гроші? По-перше, можуть спровокувати ріст інтернет-злочинності, оскільки число користувачів цифрових платіжних систем зростає, і у більшості країн ці відносини не регулюються законодавчо. По-друге, це ризик фінансових пірамід, коли курс цифрової валюти штучно надувається, а потім "мильна бульбашка" лопається і курс стрімко падає (така ситуація спостерігалася на ринку Bitcoin в травні-червні 2017 р., коли курс виріс майже до 3000 дол. США, а потім 16 червня 2017р. обвалився фактично на 30%). По-третє, фінансування незаконних операцій завдяки анонімності використання цифрових грошей, наприклад, коли хакер отримує винагороду за взлом сайту у Bitcoin.

Враховуючи популярність серед українців цифрових грошей та активність асоціації Bitcoin Foundation Ukraine, в найближчі роки в Україні може відбутися легалізація Bitcoin. Зокрема, Українська Bitcoin Foundation Ukraine нещодавно приєдналась до української міжбанкової асоціації ЕМА. Тому враховуючи перспективи розвитку цифрових грошей, зокрема Bitcoin, українським підприємствам варто замислитися про вивчення та використання тих можливостей, які відкривають цифрові гроші для українського бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Криптовалюта: що це таке і які перспективи її поширення – думка експертів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/kryptovalyuta-scho-tse-take-i-yaki-perspektyvy-jiji-poshyrennya-dumka-ekspertiv.html>
2. Chokun J. Who Accepts Bitcoins As Payment? List of Companies, Stores, Shops. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://99bitcoins.com/who-accepts-bitcoins-payment-companies-stores-take-bitcoins/>
3. Чобанян М. Як біткоіни підкорюють Київ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hmarochos.kiev.ua/2016/03/09/yak-bitkoini-pidkoryuyut-kiyiv/>
4. Иванова А. Что можно купить в Украине за биткоины. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubr.ua/ukraine-and-world/technology/chto-mojno-kupit-v-ukraine-za-bitkoiny-363824>
5. Фінансово-інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://maanimocom/currencies/bitcoin>
6. Курс біткоіна встановив історичний рекорд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espresso.tv/news/2017/05/15/kurs_bitkoina_vstanovyv_istorychnyy_rekord

УДК 658.14

Майорова Т.В.

д. е. н., професор, завідувач кафедри інвестиційної діяльності